

1. ZROZUMIEĆ PRZESZŁOŚĆ

1. Historia jako nauka.

Prehistoria – nauka o przodkach człowieka, od momentu od pojawienia się pierwszych hominidów do momentu powstania państw i wykształcenia się pisma.

Historia – nauka o przeszłości; dzieje, proces rozwoju społeczeństwa lub przyrody; nauka o dziejach, która bada przejawy działalności człowieka, proces dziejowy i jego prawidłowości. .

Historia to nauka o przeszłości; o tym jak żyli ludzie, jak wyobrażali sobie świat, w co się ubierali, co jedli, gdzie mieszkali i co osiągnęli.

Historiografia – opisywanie przeszłości.

2. Chronologia w historii.

Chronologia - nauka o mierzeniu i dzieleniu czasu; kolejność wydarzeń w czasie.

- a) Podstawową jednostką liczenia czasu w historii jest rok. 100 lat to **wiek**. 10 wieków to **tysiąclecie**. Ludzie zaczęli liczyć lata od jakiegoś ważnego wydarzenia.
- b) Sposób liczenia lat od jakiegoś ważnego wydarzenia nazywamy erą. **Era to okres zapoczątkowany jakimś ważnym wydarzeniem.** Badając historię poznajemy różne ery:
 - **era olimpijska – używana w starożytnej Grecji**, lata liczono od pierwszych igrzysk olimpijskich (776 r. p.n.e.) w czteroletnich okresach zwanych olimpiadami (np. wydarzenie miało miejsce w 3 roku I olimpiady czyli w roku 774 r. p.n.e.)
 - **era rzymska – używana w starożytnym Rzymie** – lata liczono od legendarnego założenia Rzymu (753 r. p.n.e.)
 - **era żydowska** – lata liczono od początku świata, przypadającego według Żydów w 3761 r. p.n.e.
 - **era bizantyjska** – używana w Cesarstwie Bizantyjskim; liczono lata od początku świata, który przypadał w 5509 r. p.n.e.
 - **era muzułmańska – używana przez wyznawców islamu** – liczona jest od daty ucieczki proroka Mahometa z Mekki do Medyny (hidżra – 622 r.)

- **era chrześcijańska – używana początkowo w Europie, obecnie najbardziej popularna** – liczona jest od daty narodzenia Chrystusa (wprowadził ją mnich Dionizy Mały w VI w.). Wydarzenia umieszczamy w czasie podając ich datę i dopisując sformułowania „p.n.e.” lub „n.e” - („przed naszą erą” lub „naszej ery” – przyjęło się zwyczajowo nie pisać „n.e”). W innych krajach stosuje się inne sformułowania (BC – *Before Christ* – przed Chrystusem oraz AD – *Anno Domini* „roku Pańskiego”).

3. Epoki historyczne

Epoki - historycy podzielili dzieje ludzkości na epoki. Jako podstawę podziału przyjęto ogólny podział rozwoju cywilizacji i wiedzy o świecie. Epoki więc różnią się między sobą

- ❖ **prehistoria** – od początków ludzkości do powstania pierwszych państw. Prehistoria dzieli się na
 - **Paleolit** – epokę kamienia łupanego ok. 4mln lat temu do VIII tys. p.n.e.
 - **Neolit** – epokę kamienia gładzonego od ok. VIII tys. p.n.e. do IV tys. p.n.e.
- ❖ **Starożytność** – od powstania pierwszych państw ok. 3500 tys. p.n.e. do upadku cesarstwa zachodniorzymskiego 476 r.
- ❖ **Średniowiecze** – od upadku cesarstwa zachodniorzymskiego (476r.) do końca XV w. (1450 – wynalazek druku przez Gutenberga, 1453 – upadek Konstantynopola, 1492 – wyprawa Krzysztofa Kolumba i odkrycie Ameryki)
- ❖ **Dzieje nowożytne** – od końca XV w. do czasów końca XVIII w. (1789 – wybuch rewolucji burżuazyjnej we Francji, 1814/1815 – kongres wiedeński)
Dzieli się na:
 - **XVI w.**
 - **XVII w.**
 - **XVIII**
- ❖ **Dzieje najnowsze** - od początku XIX w. do czasów współczesnych. Dzieli się na:
 - **Wiek XIX** – od rewolucji bądź kongresu wiedeńskiego do wybuchu I wojny światowej (1914)
 - **Wiek XX** – od I wojny światowej do ...

4. Chronologia

Umieszczając wydarzenie w czasie określamy jego rok lub wiek, w którym miało miejsce.

Wydarzenia podajemy zgodnie z chronologią – w odpowiedniej kolejności, począwszy od najwcześniejszego do najpóźniejszego.

p.n.e.											n.e.																		
X	IX	VIII	VII	VI	V	IV	III	II	I	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX

Narodziny
Chrystusa

X w. p.n.e.	1000 – 901 r. p.n.e.	I w.	1 – 100 r.	XI w.	1001 – 1100 r.
IX w. p.n.e.	900 – 801 r. p.n.e.	II w.	101 – 200 r.	XII w.	1101 – 1200 r.
VIII w. p.n.e.	800 – 701 r. p.n.e.	III w.	201 – 300 r.	XIII w.	1201 – 1300 r.
VII w. p.n.e.	700 – 601 r. p.n.e.	IV w.	301 – 400 r.	XIV w.	1301 – 1400 r.
VI w. p.n.e.	600 – 501 r. p.n.e.	V w.	401 – 500 r.	XV w.	1401 – 1500 r.
V w.p.n.e.	500 – 401 r. p.n.e.	VI w.	501 – 600 r.	XVI w.	1501 – 1600 r.
IV w. p.n.e.	400 – 301 r. p.n.e.	VII w.	601 – 700 r.	XVII w.	1601 – 1700 r.
III w. p.n.e.	300 – 201 r. p.n.e.	VIII w.	701 – 800 r.	XVIII w.	1701 – 1800 r.
II w. p.n.e.	200 – 101 r. p.n.e.	IX w.	801 – 900 r.	XIX w.	1801 – 1900 r.
I w. p.n.e.	100 – 1 r. p.n.e.	X w.	901 – 1000 r.	XX w.	1901 – 2000 r.

Wiek zapisujemy rzymskimi cyframi

I – 1	I – 1	XI – 11	XXI – 21	XL – 40	V – 5
	II – 2	XII – 12	XXII – 22	XC – 90	
X – 10	III – 3	XIII – 13		CD – 400	
L – 50	IV – 4	XIV – 14		CM – 900	
C – 100	V – 5	XV – 15			
D – 500	VI – 6	XVI – 16			
M – 1000	VII – 7	XVII – 17			
	VIII – 8	XVIII – 18			
	IX – 9	XIX – 19			
	X – 10	XX – 20	XXX – 30		

Rok 1999 rzymskimi cyframi to MCMXCIX Twoja data urodzenia to _____

Epoki w dziejach kultury europejskiej prawie pokrywają się z epokami historycznymi

Antyk Kultura starożytnej Grecji i Rzymu	Średniowiecze Od 476 r. do końca XV w.	Renesans Od XV do końca XVI w.	Barok Od połowy XVI do końca XVII w.	Oświecenie Wiek XVIII.
--	---	---	--	----------------------------------

6. Źródła historyczne – prezentacja